

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG 3/15. SZ. VÉLEMÉNYE (nagytanács)
2017. február 14.

„Az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján adott vélemény — A vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi egyezmény — EUMSZ 3. cikk — Az Európai Unió kizárólagos külső hatásköre — EUMSZ 207. cikk — Közös kereskedelempolitika — A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásai — Nemzetközi megállapodás, amely a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja — 2001/29/EK irányelv — Az 5. cikk (3) bekezdésének b) pontja és (4) bekezdése — Fogyatékossgal élő személyek javára biztosított kivételek és korlátozások”

A 3/15. sz. vélemény iránti eljárásban,

a Bírósághoz az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján benyújtott vélemény iránti kérelem tárgyában, amelyet az Európai Bizottság 2015. augusztus 11-én terjesztett elő,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, M. Ilešič, L. Bay Larsen (előadó), T. von Danwitz és A. Prechal tanácselnökök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. június 7-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Európai Bizottság képviselőiben B. Hartmann, F. Castillo de la Torre és J. Samnada, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviselőiben O. Šváb, M. Smolek, E. Ruffer és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőiben D. Segoin, F.-X. Bréchet, D. Colas és G. de Bergues, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőiben G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Fiorentino avvocato dello Stato,
- a litván kormány képviselőiben D. Kriaučiūnas és R. Dzikovič, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviselőiben Fehér M., Koós G. és Bóra M., meghatalmazotti minőségben,

- a román kormány képviselőjében R. Radu, A. Voicu, R. Mangu és E. Gane, meghatalmazotti minőségben,
- a finn kormány képviselőjében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében M. Holt és V. Kaye, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: R. Palmer barrister,
- az Európai Parlament képviselőjében A. Neergaard, D. Warin és A. Auersperger Matic, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Unió Tanácsa képviselőjében F. Florindo Gijón és M. Balta, meghatalmazotti minőségben

a főtanácsnok indítványának a 2016. szeptember 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
kiadta a következő

Véleményt

1. Az Európai Bizottság által a Bírósághoz benyújtott vélemény iránti kérelem szövege a következő:

„Kizárólagos hatáskörrel rendelkezik-e az Európai Unió a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló [marrákesi egyezmény] megkötésére?”

Jogi háttér

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény

2. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, amelyet az Európai Közösség nevében a 2009. november 26-i 2010/48/EK tanácsi határozat (HL 2010. L 23., 35. o., a továbbiakban: ENSZ-egyezmény) hagyott jóvá, 30. cikkének (1) bekezdésében az alábbiak szerint rendelkezik:

„A részes államok elismerik a fogyatékossgal élő személyek azon jogát, hogy másokkal azonos alapon vegyenek részt a kulturális életben, és minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy a fogyatékossgal élő személyek:

- a) hozzáférhető formában jussanak hozzá a kulturális anyagokhoz;

[...]”

A 2001/29/EK irányelv

3. Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) (1), (4), (6), (7), (9), (21) és (31) preambulumbekzdése kimondja:

„(1) A szerződés rendelkezik a belső piac létrehozásáról és a belső piaci verseny torzulását akadályozó rendszer bevezetéséről. E célok elérését elősegíti a tagállamok szerzői jogi és szomszédos jogi szabályainak összehangolása.

[...]

- (4) A szerzői jog és a szomszédos jogok szabályozási kereteinek harmonizálása a jogbiztonság növekedése, illetve a szellemi tulajdon magas szintű védelme révén jelentős erőforrásokat mozgósít az alkotó és újító tevékenységek [...] fejlesztésére [...].

[...]

- (6) Közösségi szintű harmonizáció hiányában a tagállami jogalkotási kezdeményezések, amelyek a műszaki kihívásokra válaszul már számos tagállamban megindultak, a védelem szintje tekintetében jelentős különbségekhez, és ezáltal a szerzői jogi tartalmú, vagy ezen alapuló szolgáltatások és termékek szabad mozgásának akadályozásához, végső soron pedig a belső piac széttöredezéséhez és a jogszabályok inkohereciájához vezethetnek. [...]

- (7) Ezért a szerzői jog és szomszédos jogok védelmének közösségi jogi kereteit módosítani kell, illetve ki kell egészíteni a belső piac zavartalan működéséhez szükséges mértékben. Ennek érdekében egymáshoz kell igazítani azokat a szerzői jogi és szomszédos jogi nemzeti rendelkezéseket, amelyek tagállamonként jelentős eltéréseket mutatnak, vagy amelyek a belső piac zavartalan működését akadályozó és az információs társadalom megfelelő európai fejlődését hátráltató jogbizonytalanságot eredményeznek, továbbá ki kell küszöbölni a műszaki fejlődésre adott nemzeti válaszok közötti ellentmondásokat, ugyanakkor azonban a belső piac működését hátrányosan nem befolyásoló eltérések megszüntetése vagy akadályozása nem szükséges.

[...]

- (9) A szerzői jog és szomszédos jogok harmonizációjának a magas szintű védelemből kell kiindulnia, tekintve hogy ezek a jogok elengedhetetlenek a szellemi alkotáshoz. [...]

[...]

- (21) Ennek az irányelvnek meg kell határoznia az egyes kedvezményezettek tekintetében a többszörözési jog hatálya alá tartozó cselekmények körét. Ennek a közösségi vívmányokkal összhangban kell történnie. A belső piacon belüli jogbiztonság biztosítása érdekében e cselekmények fogalmát tágran kell meghatározni.

[...]

- (31) Megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a jogosultak különböző csoportjainak, valamint a jogosultak és a védelemben részesülő művek és teljesítmények felhasználói csoportjainak [helyesen: a védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak] jogai és érdekei között. [...] Az egyes engedélyköteles cselekményekre vonatkozó kivételek és korlátozások terén fennálló különbségek közvetlen negatív hatást gyakorolnak a belső piac működésére a szerzői jog és szomszédos jogok terén. [...] A belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében ezeket a kivételeket és korlátozásokat egységesebben kell meghatározni. A harmonizáció mértékét az határozza meg, hogy az adott kivételek és korlátozások hogyan hatnak a belső piac zavartalan működésére.”

4. Ezen irányelv 2. cikke alapján a tagállamok a szerzők számára műveik tekintetében többek között biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát.

5. Az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.”

6. Ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik eredeti vagy többszörözött példányai adásvétellel vagy más módon megvalósuló nyilvános terjesztésének engedélyezésére, illetve ennek megtiltására.”

7. A 2001/29 irányelv 5. cikkének (3)–(5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(3) A tagállamok a 2. és a 3. cikkben szabályozott jogok vonatkozásában az alábbi esetekben kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg:

[...]

- b) fogyatékos személyek által végzett, a fogyatékoságukkal közvetlenül összefüggő, nem kereskedelmi jellegű felhasználás, az adott fogyatékoság által indokolt terjedelemben;

[...]

(4) Amennyiben a tagállamok a többszörözési joggal kapcsolatban a (2) és a (3) bekezdés alapján kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg, hasonlóképpen rendelkezhetnek a 4. cikkben foglalt terjesztési joggal kapcsolatos kivételekről, illetve korlátozásokról, az engedélyezett többszörözési cselekmény által indokolt terjedelemben.

(5) Az (1), a (2), a (3) és a (4) bekezdésben foglalt kivételek és korlátozások kizárólag olyan különös esetekben alkalmazhatók, amelyek nem sérelmesek a mű vagy más, védelem alatt álló teljesítmény rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a jogosult jogos érdekeit.”

A vélemény iránti kérelem háttere

A marrákesi egyezmény

8. A vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi egyezmény (a továbbiakban: marrákesi egyezmény) preambuluma értelmében:

„A Szerződő Felek,

[[1]] Emlékeztetve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában, valamint (az ENSZ-egyezményben) kinyilatkoztatott megkülönböztetésmentesség, esélyegyenlőség, hozzáférhetőség, valamint teljes és hatékony társadalmi részvétel [és befogadás] elvére,

[[2]] Figyelemmel azokra a kihívásokra, amelyek személyiségük fejlődését tekintve hátrányosan érintik a látássérülteket vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyeket, és korlátozzák véleménynyilvánításuk szabadságát, beleértve bármilyen információ és gondolat – az

általuk választott valamennyi kommunikációs formában történő – másokkal azonos alapon való keresésének, befogadásának és közlésének szabadságát, oktatáshoz való jogukat, valamint a lehetőséget, hogy kutatást folytassanak,

- [[3]] Hangsúlyozva egyrészt a szerzői jogi védelem, mint az irodalmi és művészeti alkotások ösztönzőjének és elismerésének jelentőségét, másrészt a közösségi kulturális életben való részvétel, a művészet élvezete, és a tudományos fejlődés és az általa nyújtott előnyök megosztása érdekében mindenki számára – köztük a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek számára – teremtett lehetőségek fontosságát,
- [[4]] Tudatában a társadalmi esélyegyenlőség megvalósítása terén a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáférése jelentette korlátoknak, továbbá a hozzáférhető formátumú művek számának növelése, illetve az ilyen művek hatékonyabb forgalmazása iránti igénynek,
- [[5]] Figyelembe véve, hogy a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb módon használni képtelen személyek többsége fejlődő vagy legkevésbé fejlett országokban él,
- [...]
- [[7]] Elismerve, hogy noha több tagállam nemzeti szerzői jogi jogszabályaiban korlátozásokat és kivételeket állapít meg a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek tekintetében, továbbra is hiány mutatkozik a szóban forgó személyek számára hozzáférhető formátumú művek terén, továbbá a szóban forgó személyek számára hozzáférhető formátumú művek hozzáférhetővé tételére irányuló tagállami erőfeszítések jelentős erőforrásokat igényelnek, valamint a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi cseréjének hiányzó lehetőségei szükségszerűen az erőfeszítések átfedését eredményezik,
- [[8]] Felismerve a jogosultak szerepének jelentőségét abban, hogy műveiket a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek számára hozzáférhetővé tegyék, valamint a megfelelő korlátozások, illetve kivételek fontosságát abban, hogy a műveket a szóban forgó személyek számára hozzáférhetővé tegyék, különösen olyan helyzetben, amikor a piac képtelen e hozzáférés biztosítására,
- [[9]] Felismerve az egyensúly fenntartásának szükségességét a szerzői jogok védelme és a szélesebb közérdek, különösen az oktatás, kutatás és információhoz való hozzáférés érdekei között, továbbá hogy ennek az egyensúlynak a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek javára elő kell segítenie a művekhez való hatékony és időszerű hozzáférést,
- [[10]] Megerősítve a szerződő felek meglévő, szerzői jogi védelemről szóló nemzetközi egyezmények alapján fennálló kötelezettségeit, valamint az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló berni egyezmény 9. cikke (2) bekezdésében és egyéb nemzetközi megállapodásokban megállapított korlátozások és kivételek tekintetében alkalmazandó háromlépcsős teszt jelentőségét és rugalmasságát,
- [...]
- [[12]] Felismerve a nemzetközi szerzői jogi rendszer jelentőségét, továbbá törekedve a korlátozások és kivételek annak érdekében történő összehangolására, hogy a látássérültek vagy nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek könnyebben férjenek hozzá művekhez és használják azokat [...]"

9. Ezen egyezmény 1. cikkének szövege a következő:

„Ez az egyezmény nem csorbítja a szerződő felek egymással szemben bármely más egyezmény alapján fennálló kötelezettségeit, továbbá nem sérti a szerződő felek más egyezmények alapján fennálló jogait.”

10. A hivatkozott ezen egyezmény 2. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ezen egyezmény alkalmazásában:

a) »művek«: az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló berni egyezmény 2. cikkének (1) bekezdése szerinti, szöveggént, kottaként és/vagy azokhoz kapcsolódó illusztrációként megjelent, vagy egyéb módon bármely média révén közzétett irodalmi és művészeti művek [...];

b) »hozzáférhető formátumú példány«: a megjelent mű formátumától eltérő módon vagy formában közzétett példány, amely a kedvezményezett személyek számára a művet hozzáférhetővé teszi, többek között lehetővé téve, hogy a kedvezményezettek a nem látássérültekhez, illetve nyomtatott szöveget használni képes személyekhez hasonlóan, azonos kényelem mellett férjenek hozzá a műhöz. A hozzáférhető formátumú példányt kizárólag a kedvezményezett személyek használják, mindemellett az ilyen példányoknak az eredeti mű integritását tiszteletben kell tartaniuk, kellően figyelembe véve egyrészt azokat a változtatásokat, amelyek az alternatív formátumú mű hozzáférhetőségének megteremtéséhez szükségesek, másrészt a kedvezményezett személyek hozzáférhetőség iránti igényeit;

c) »felhatalmazott szervezet«: kormányzat által felhatalmazott vagy elismert szervezet, amely a kedvezményezett személyek számára nonprofit alapon nyújt oktatást, speciális képzést, akadálymentesített olvasási lehetőségeket vagy információkhoz való hozzáférést. Ide tartoznak azok a kormányzati intézmények és nonprofit szervezetek, amelyek elsődleges tevékenységük vagy intézményi kötelezettségük révén ugyanezen szolgáltatásokat nyújtják a kedvezményezett személyek számára. [...].

A felhatalmazott szervezetek maguk állapítják meg és követik módszereiket annak érdekében, hogy

- i. megállapítsák, az általuk kiszolgált személy kedvezményezettnek minősül-e;
- ii. a terjesztést, valamint a hozzáférhető formátumú példányok rendelkezésre bocsátását a kedvezményezett személyekre és/vagy felhatalmazott szervezetekre korlátozzák;
- iii. megakadályozzák a többszörözést, a terjesztést és az engedély nélküli példányokhoz való hozzáférést; valamint
- iv. a példányokat kellő gondossággal kezeljék, és azokról nyilvántartást vezessenek, miközben a 8. cikkel összhangban tiszteletben tartják a kedvezményezett személyek magánéletét.”

11. Ugyanezen ezen egyezmény 4. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„a) A szerződő felek nemzeti jogszabályaikban a többszörözés, a terjesztés és a nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozóan korlátozásokat, illetve kivételeket állapítanak meg a Szellemi Tulajdon Világszervezetének szerzői jogról szóló ezen egyezményével összhangban, annak érdekében, hogy a szóban forgó kedvezményezettek egyszerűbben juthassanak hozzáférhető formátumú művekhez. [...]

b) A szerződő felek a nyilvános előadás jogára vonatkozóan is megállapíthatnak korlátozásokat, illetve kivételeket annak érdekében, hogy megkönnyítsék a kedvezményezett személyek művekhez való hozzáférését.”

12. A marrákési egyezmény 4. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a szerződő felek a 4. cikk (1) bekezdésében foglaltak teljesítése végett nemzeti jogszabályaikban olyan korlátozásokról, illetve kivételekről rendelkezhetnek, amelyek az előbbi rendelkezésben részletezett bizonyos jellemzőkkel rendelkeznek.

13. Az említett ezen egyezmény 4. cikkének (3)–(5) bekezdése ekként rendelkezik:

„(3) A szerződő felek a 4. cikk (1) bekezdésében foglaltak teljesítése végett nemzeti szerzői jogi jogszabályaikban a 10. és a 11. cikknek megfelelően egyéb korlátozásokról, illetve kivételekről is rendelkezhetnek [...].

(4) A szerződő felek az e cikkben foglalt korlátozásokat, illetve kivételeket olyan művekre szűkíthetik, amelyek az adott hozzáférhető formátumban az adott piacon szokásos körülmények között [a kedvezményezett személyek számára] kereskedelmi forgalomban nem beszerezhetők. [...]

(5) A nemzeti jogszabályok feladata meghatározni azt, hogy az e cikkben foglalt korlátozások, illetve kivételek esetében jár-e díjazás.”

14. Ugyanezen egyezmény 5. cikke értelmében:

„(1) A szerződő felek rendelkeznek arról, hogy amennyiben egy hozzáférhető formátumú példány korlátozások, illetve kivételek alkalmazása mellett, vagy jogszabály alkalmazása alapján készül, a szóban forgó hozzáférhető formátumú példányt egy felhatalmazott szervezet terjeszthesse, illetve egy másik szerződő fél kedvezményezett személyei vagy felhatalmazott szervezete rendelkezésére bocsáthassa [...]

(2) A szerződő felek az 5. cikk (1) bekezdésében foglaltak teljesítése végett nemzeti szerzői jogi jogszabályaikban olyan korlátozásokról, illetve kivételekről rendelkezhetnek, amelyek:

a) a jogosult engedélye nélkül lehetővé teszik, hogy a felhatalmazott szervezetek művek hozzáférhető formátumú példányait terjesszék, vagy – kizárólag kedvezményezett személyek általi felhasználás céljából – egy másik szerződő fél felhatalmazott szervezetének rendelkezésére bocsássák; és

b) a jogosult engedélye nélkül, valamint a 2. cikk c) pontja értelmében lehetővé teszik, hogy a felhatalmazott szervezetek művek hozzáférhető formátumú példányait terjesszék, vagy egy másik szerződő fél kedvezményezett személyének rendelkezésére bocsássák;

feltéve, hogy a terjesztést vagy rendelkezésre bocsátást megelőzően a kezdeményező felhatalmazott szervezet nem tudta, vagy észszerű indokok alapján nem tudhatta, hogy a hozzáférhető formátumú példányt a kedvezményezett személyeken kívül más használja [...].

[...]

(4) a) Amennyiben egy szerződő fél felhatalmazott szervezete az 5. cikk (1) bekezdésének megfelelően hozzáférhető formátumú példányokat kap, és az adott szerződő félnek a Berni Egyezmény 9. cikke értelmében nem állnak fenn kötelezettségei, a szóban forgó felhatalmazott szervezet saját jogrendszerével és joggyakorlatával összhangban gondoskodik arról, hogy a hozzáférhető formátumú példányokat kizárólag az említett szerződő fél joghatósága alatt többszörözze, terjesszék, vagy bocsássák rendelkezésre kedvezményezett személyek javára.

b) A hozzáférhető formátumú példányok felhatalmazott szervezetek révén, az 5. cikk (1) bekezdésének megfelelően történő terjesztése és rendelkezésre bocsátása az említett joghatóságra korlátozódik, kivéve, ha a szerződő fél csatlakozott a WIPO szerzői jogról szóló ezen egyezményéhez, vagy ha az ezen egyezményt végrehajtó korlátozásokat, illetve kivételeket bármely más módon a terjesztési jog és a nyilvánossághoz közvetítés joga tekintetében egyes különleges esetekre szűkíti, amelyek nem ellentétesek a mű rendes felhasználásával, továbbá nem sértik indokolatlanul a jogosult törvényes érdekeit [...]

[...]

15. A marrákesi egyezmény 6. cikke szerint:

„A szerződő felek nemzeti jogszabályaikban egy kedvezményezett személy, a nevében eljáró személy, vagy egy felhatalmazott szervezet számára azonos mértékben teszik lehetővé, hogy elkészítsék egy mű hozzáférhető formátumú példányát, illetve hogy a hozzáférhető formátumú példányokat a kedvezményezett személyek javára, a jogosult engedélye nélkül importálják.”

16. Ezen egyezmény 9. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen szól:

„(1) A szerződő felek törekszenek arra, hogy azáltal elősegítsék a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi cseréjét, hogy ösztönzik az információk önkéntes alapú megosztását, melynek segítségével a felhatalmazott szervezetek azonosíthatják egymást. A WIPO Nemzetközi Irodája e célból információs szolgálatot hoz létre.

(2) A szerződő felek vállalják, hogy az 5. cikkben részletezett tevékenységeket folytató felhatalmazott szervezeteknek segítséget nyújtanak a 2. cikk c) pontjában foglalt saját módszereikre vonatkozó információk megosztásában, egyrészt a felhatalmazott szervezetek közötti információcsere révén, másrészt adott esetben az érdekeltek és a nyilvánosság szakpolitikájukkal és módszereikkel – többek közt a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi cseréjével – kapcsolatos tájékoztatása révén.”

17. Az említett egyezmény 11. cikke ekként rendelkezik:

„Az egyezmény alkalmazását biztosító intézkedések elfogadásakor a szerződő felek a Berni Egyezmény, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás és a WIPO szerzői jogról szóló ezen egyezménye – köztük ezek értelmező dokumentumai – értelmében fennálló jogukat gyakorolhatják, kötelezettségeiket teljesítik oly módon, hogy:

a) a Berni Egyezmény 9. cikke (2) bekezdésével összhangban a szerződő felek egyes különleges esetekben engedélyezhetik művek többszörözését, amennyiben az nem ellentétes a mű rendes felhasználásával, továbbá nem sérti indokolatlanul a szerző törvényes érdekeit;

b) a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás 13. cikkével összhangban a szerződő felek a kizárólagos jogokra vonatkozó korlátozásokat, illetve kivételeket egyes különleges esetekre szűkítik, amelyek nem ellentétesek a mű rendes felhasználásával, és nem sértik indokolatlanul a jogosult törvényes érdekeit;

c) a WIPO szerzői jogról szóló ezen egyezménye 10. cikkének (1) bekezdésével összhangban a szerződő felek az említett ezen egyezményében rögzített szerzői jogok tekintetében korlátozásokat, illetve kivételeket állapíthatnak meg egyes különleges esetekben, amelyek nem ellentétesek a mű rendes felhasználásával, és nem sértik indokolatlanul a szerző törvényes érdekeit;

d) a WIPO szerzői jogról szóló ezen egyezménye 10. cikkének (2) bekezdésével összhangban, a szerződő felek a Berni Egyezmény alkalmazása során az abban rögzített jogokra vonatkozó korlátozásokat, illetve kivételeket olyan különleges esetekre szűkítik, amelyek nem ellentétesek a mű rendes felhasználásával, és nem sértik indokolatlanul a szerző törvényes érdekeit.”

18. Ugyanezen egyezmény 12. cikke a következőképpen szól:

„(1) A szerződő felek elismerik, hogy egy szerződő fél nemzeti jogszabályaiban az egyezményben rögzítettektől eltérő egyéb szerzői jogi korlátozásokat és kivételeket is megállapíthat a kedvezményezett személyek javára, figyelembe véve a szóban forgó szerződő fél gazdasági helyzetét, szociális és kulturális igényeit, a szerződő fél nemzetközi jogainak és kötelezettségeinek megfelelően; legkevésbé fejlett ország esetében pedig figyelembe véve különleges szükségleteit, konkrét nemzetközi jogait és kötelezettségeit és az azokból adódó mozgásteret.

(2) Az egyezmény nem sérti a fogyatékossgal élő személyek tekintetében nemzeti jogszabályokban megállapított egyéb korlátozásokat és kötelezettségeket.”

A megkötni tervezett egyezmény keletkezése

19. 2012. november 26-án az Európai Unió Tanácsa határozatot fogadott el, amelyben felhatalmazta a Bizottságot, hogy az Unió nevében részt vegyen a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) keretében egy olyan lehetséges nemzetközi egyezmény megkötéséről szóló tárgyalásokon, amely a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek (a továbbiakban: kedvezményezett személyek) javára a szerzői jog tekintetében korlátozásokat és kivételeket állapít meg.
20. E tárgyalások a Marrákesben (Marokkó) 2013. június 17. és 28. között tartott diplomáciai konferencián a marrákesi egyezmény 2013. június 27-i elfogadásával zárultak.
21. A Tanács ezen egyezménynek az Unió nevében történő aláírására a 2014. április 14-i 2014/221/EU tanácsi határozattal (HL 2014. L 115., 1. o.) adott felhatalmazást. E határozat együttesen az EUMSZ 114. cikkben és az EUMSZ 207. cikkben alapult.
22. 2014. október 21-én a Bizottság határozatjavaslatot fogadott el a marrákesi egyezménynek az Unió nevében történő megkötése vonatkozásában ugyanezen jogalapok alapján. E javaslat nem szerezte meg a szükséges tanácsi többséget.

A Bizottság által a vélemény iránti kérelmében előadott értékelés

23. A Bizottság elsődlegesen azt állítja, hogy a marrákesi egyezmény megkötésének a tagállamok jogszabályainak összehangolására ezen egyezmény által gyakorolt joghatás okán az EUMSZ 114. cikkben, valamint a hozzáférhető formátumú példányok harmadik államokkal bonyolított forgalmának lefedése érdekében az EUMSZ 207. cikkben kell alapulnia. Ebben az esetben az Unió az EUMSZ 3. cikk (1) és (2) bekezdése alapján kizárólagos hatáskörrel rendelkezik ezen egyezmény megkötésére.
24. Másodlagosan a Bizottság előadja, hogy ugyanezen egyezmény megkötésének kizárólag az EUMSZ 207. cikkben kell alapulnia, és hogy az Unió az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdése alapján e tekintetben kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

Az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdéséről

25. A Bizottság emlékeztet arra, hogy az Unió az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdése alapján kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a kereskedelempolitika területén, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásait is beleértve.
26. Ez utóbbi fogalom magában foglalja a marrákesi egyezmény egészét vagy legalábbis annak 5. és 6. cikkét, valamint az említett egyezmény azon további cikkeinek egyes vonatkozásait, amelyek a szóban forgó 5. és 6. cikkel kapcsolatosak.
27. E tekintetben a Bizottság a 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítéletre (C-414/11, EU:C:2013:520) utalva előadja, hogy kizárólag azon, az Unió által a szellemi tulajdonjogok területén elfogadott normák tartozhatnak „a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásainak” az EUMSZ 207. cikk értelmében vett fogalma alá, amelyek a nemzetközi kereskedelemmel különös kapcsolatban állnak.
28. E fogalom nem kizárólag a Kereskedelmi Világszervezethez (WTO) kapcsolódó megállapodásokat foglalja magában. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy valamely, a szellemi tulajdonjogok védelmi rendszereinek harmonizációját maga után vonó nemzetközi megállapodást, amennyiben annak célja a kereskedelem elősegítése, általában a közös kereskedelempolitikához kell kapcsolni.
29. A jelen ügyben a Bizottság szerint, noha a marrákesi egyezmény 4–6. és 9. cikke a szerződő felek jogszabályainak közelítését írja elő, ezen egyezmény elsődleges célja nem e jogszabályok harmonizálása, hanem e harmonizáció révén a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló forgalmának megkönnyítése, beleértve az Unió és harmadik államok közötti forgalmat is, ahogyan arra többek között az említett egyezmény preambuluma és 9. cikke utal. Úgy tűnik tehát, hogy e nemzetközi normáknak a szellemi tulajdonjogok területén való létrehozása pusztán a nemzetközi kereskedelem liberalizációjára irányuló célkitűzés elérésének egyik eszköze.
30. Azon körülménynek, hogy a marrákesi egyezmény csak a nem haszonszerzési céllal előállított, hozzáférhető formátumú példányokra alkalmazandó, nincs jelentősége, mivel egyrészt e sajátosság nem zárja ki a felmerült költségek fedezésére szolgáló díjazást, másrészt pedig az EUMSZ 207. cikk akkor is alkalmazandó, ha az árukat vagy szolgáltatásokat nem haszonszerzési céllal szolgáltatják. E tekintetben érdemes rámutatni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontjában említett kivétel vagy korlátozás a nem haszonszerzési célra irányuló tevékenységekre is alkalmazandó. Ezenkívül az említett egyezménnyel létrehozott rendszer hatással lehet a hozzáférhető formátumú példányok rendelkezésre bocsátására és forgalmára irányuló kereskedelmi tevékenységre.
31. Hasonlóképpen, a Bizottság szerint azon érvnek, amely szerint az említett egyezmény végső célja szociális vagy humanitárius jellegű, nem lehet helyt adni, mivel az 1979. október 4-i 1/78 véleményből (Természetes gumiról szóló nemzetközi egyezmény) (EU:C:1979:224) és az 1995. október 17-i Werner-ítéletből (C-70/94, EU:C:1995:328) az következik, hogy a közös kereskedelempolitika nem képezheti olyan megszorító értelmezés tárgyát, amely kizárja a különös célra irányuló intézkedéseket.

Az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdéséről

32. A Bizottság azt állítja, hogy amennyiben az EUMSZ 207. cikktől eltérő jogalapot kell megfelelőnek tekinteni a marrákesi egyezmény részben vagy egészben történő jóváhagyásához, az Unió kizárólagos hatáskörrel bír az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdése alapján, amely többek között rögzíti, hogy az Unió ilyen hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, amennyiben ezen egyezmény megkötése az Unió közös szabályait érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja.

33. Amellett, hogy az EUMSZ 114. cikk, nem pedig az EUMSZ 19. cikk képezi a helyes jogalapot, a Bizottság arra is hivatkozik, hogy a jogalap azonosítása mindenestre másodlagos jelentőségű, mivel irreleváns annak meghatározása szempontjából, hogy valamely nemzetközi megállapodás hatással van-e az Unió közös szabályaira.
34. Márpedig a marrákesi egyezmény tárgyát képező szerzői és szomszédos jogokat, és különösen az e jogokat érintő kivételeket és korlátozásokat a 2001/29 irányelv az Unió szintjén harmonizálta.
35. Kétségtelen, hogy a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy alkalmazzák-e az említett irányelvben szereplő kivételeket és korlátozásokat. A tagállamokat e tekintetben megillető mérlegelési mozgáster azonban korlátozott, mivel egyrészt a kivételeknek és korlátozásoknak az említett irányelv 5. cikkében szereplő felsorolása kimerítő, másrészt pedig a tagállamok e kivételeket és korlátozásokat csak az uniós jog által előírt keretek között hajthatják végre.
36. Ebből következik, hogy a marrákesi egyezmény eltér a 2001/29 irányelvvel teljeskörűen harmonizált szerzői és szomszédos jogoktól azzal, hogy kötelező kivételt vagy korlátozást ír elő a fogyatékkal élő közvetlenül összefüggő felhasználások esetében, olyan kérdésben, amelyben az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja választható kivételt vagy korlátozást ír elő.
37. Ezen összefüggésben, amennyiben a tagállamok úgy döntenek, hogy ilyen kivételről vagy korlátozásról rendelkeznek, nem „megőrzött” hatáskört gyakorolnak, hanem az uniós jog által az említett jog által előírt keret tiszteletben tartásával „megadott/engedélyezett” választási lehetőséggel élnek. Annak pusztán ténye, hogy a tagállamok bizonyos fokú szabadsággal rendelkeznek valamely jogszabály egyes vonatkozásainak elfogadására, nem elegendő annak megállapításához, hogy az Unió külső hatásköre e területen nem kizárólagos.
38. A Bizottság szintén rámutat, hogy a marrákesi egyezményben előírt kivétel vagy korlátozás végrehajtása ezen egyezmény 11. cikke és a 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése szerint azon általános feltétel tiszteletben tartásától függ, amely szerint e kivétel vagy korlátozás alkalmazása nem károsíthatja a jogosultak jogos érdekeit, vagy nem lehet sérelmes a mű rendes felhasználására. Márpedig e kötelezettség nemzetközi megállapodásokból ered, amelyek az Unió kizárólagos hatáskörébe tartoznak.
39. Végül a Bizottság úgy véli, hogy a marrákesi egyezmény 5. és 6. cikke a tagállamok közötti forgalom szabályozására irányul, és hatással van az áruk szabad mozgására. Hasonlóképpen, ezen egyezmény 7. cikke befolyásolja a 2001/29 irányelvnek a jogosultak által igénybe vett műszaki intézkedések jogi oltalmával kapcsolatos 6. cikkét.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek összefoglalása

Az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdéséről

40. A cseh, a francia, az olasz, a magyar, a román és a finn kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy az Unió nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel a marrákesi egyezmény megkötésére az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 207. cikk alapján.
41. E tekintetben hangsúlyozzák, hogy a 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítéletből (C-414/11, EU:C:2013:520) következik, hogy kizárólag a nemzetközi kereskedelemmel különös kapcsolatban álló normák tartozhatnak „a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásainak” az EUMSZ 207. cikk értelmében vett fogalma alá. E kapcsolat a tervezett megállapodás tárgya és célja, valamint a közös kereskedelempolitika közötti összefüggéstől függ, míg pusztán a nemzetközi kereskedelemre gyakorolt hatások önmagukban nem elegendők.

42. Márpedig a marrákesi egyezménynek nem tárgya vagy célja a nemzetközi kereskedelem liberalizálása vagy előmozdítása.
43. Egyrésről ezen egyezmény preambulumból és rendelkezéseiből kitűnik, hogy annak célja az esélyegyenlőség és a fogyatékkal élő személyek társadalmi befogadásának előmozdítása. A határokon átnyúló forgalom csupán eszköz e cél szolgálatában, illetve a magyar kormány szerint az említett egyezmény járulékos célkitűzése. A francia kormány ezenfelül úgy véli, hogy ugyanezen egyezmény fejlesztési együttműködési és humanitárius segítségnyújtási célt is követ. A nemzeti jogszabályoknak a marrákesi egyezmény által előírt harmonizációja tehát a rendelkezésre álló, elérhető formátumú példányok számának növelésére, nem pedig a nemzetközi kereskedelmi forgalom előmozdítására, megkönnyítésére vagy szabályozására irányul.
44. A francia és a román kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya szerint következésképpen kizárt annak megállapítása, hogy ezen egyezmény olyan, az uniós jogi rendelkezésekkel analóg rendelkezések alkalmazását kívánja kiterjeszteni a nemzetközi kereskedelem előmozdítása érdekében, mint amelyek a 2013. október 22-i Bizottság kontra Tanács ítélet (C-137/12, EU:C:2013:675) alapjául szolgáló ügy tárgyat képezték. Ezzel szemben a finn kormány és az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy a 2001. december 6-i 2/00 vélemény (A biológiai biztonságról szóló cartagenai jegyzőkönyv) (EU:C:2001:664) és a 2009. szeptember 8-i Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet (C-411/06, EU:C:2009:518) releváns precedensnek minősül, mivel a Bíróság kimondta, hogy az említett ügyekben szóban forgó, nemzetközi forgalomra vonatkozó megállapodások az általuk kitűzött célokra tekintettel nem tartoznak a közös kereskedelempolitika területére.
45. Másrésről a cseh, a francia, az olasz, a magyar és a finn kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya szerint a marrákesi egyezménnyel érintett ügyleteket nem kereskedelmi viszonyok között teljesítik, ami a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban azzal jár, hogy nem tartoznak a közös kereskedelempolitika területére.
46. Ily módon az említett egyezmény 4. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy az abban előírt kivétel vagy korlátozás csak nem haszonszerzési céllal alkalmazható a felhatalmazott szervezet, a kedvezményezett személy vagy pedig a valamely kedvezményezett személy nevében eljáró természetes személy által. Ezenkívül az említett egyezmény 4. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi a szerződő felek számára, hogy csak akkor rendelkezzenek a szerzői jogot érintő kivételről vagy korlátozásról, ha a piac nem kínál lehetőséget a kedvezményezett személyek számára arra, hogy észszerű áron szerezzenek hozzáférhető formátumú példányokat. Hasonlóképpen, a marrákesi egyezményben említett ilyen példányok határokon átnyúló forgalmazását csak nem haszonszerzési céllal eljáró felhatalmazott szervezet végezheti.
47. Egyébiránt a francia, a magyar, a román és a finn kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya szerint azt is fontos megemlíteni, hogy a marrákesi egyezmény megkötésére irányuló tárgyalásokra többek között azért került sor, hogy eleget tegyenek a WIPO keretében létrejött ENSZ-megállapodásból eredő kötelezettségeknek, amely megállapodás célja nem a nemzetközi kereskedelem liberalizációjára és előmozdítására irányul.
48. Ezzel szemben a litván kormány és a Parlament szerint ezen egyezmény 5., 6. és 9. cikke, valamint az azokat végrehajtó rendelkezések a határokon átnyúló kereskedelmi forgalom előmozdítására, megkönnyítésére és szabályozására irányulnak, és ezért azok a közös kereskedelempolitika területére tartoznak, amely terület az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az Egyesült Királyság Kormánya másodlagosan csatlakozik e következtetéshez.

Az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdéséről

49. A Bíróság előtt észrevételeket előterjesztő kormányok eltérő álláspontot képviselnek a marrákesi egyezmény megkötésének megfelelő jogalapját illetően: a francia kormány az EUMSZ 114. és EUMSZ 209. cikket, vagy másodlagosan az EUMSZ 19. és EUMSZ 209. cikket, a magyar kormány az EUMSZ 4. és EUMSZ 114. cikket, az Egyesült Királyság Kormánya az EUMSZ 19. cikket, a finn kormány pedig az EUMSZ 19. és EUMSZ 114. cikket említette.
50. A fenti eltérésektől függetlenül a cseh, a francia, az olasz, a litván, a román és a finn kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy az Unió nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdése alapján ezen egyezmény megkötésére, mivel az nem érintheti a közös uniós szabályokat vagy változtathatja meg azok alkalmazási körét.
51. E tekintetben hangsúlyozzák, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy minden ilyen tárgyú következtetésnek a tervezett nemzetközi megállapodás és a hatályos uniós jog között fennálló kapcsolat konkrét elemzésén kell alapulnia, többek között a szóban forgó szabályok jellegét és tartalmát figyelembe véve.
52. Márpedig a 2001/29 irányelv a szerzői jogok és szomszédos jogok bizonyos vonatkozásainak csupán minimális harmonizációját végezte el. Konkrétabban, az említett irányelv nem harmonizálta az e jogokat érintő kivételeket és korlátozásokat.
53. A 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja ily módon csupán lehetőséget ad a tagállamoknak arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek javára a szerzői jogokra és a szomszédos jogokra vonatkozó kivételről vagy korlátozásról rendelkezzenek. A tagállamok tehát megőrzik mind belső, mind külső hatáskörüket arra vonatkozóan, hogy ilyen kivételt vagy korlátozást kötelezővé tegyenek. A francia és a román kormány szerint ezen elemzést megerősíti, hogy az említett irányelv nem határozza meg a fogyatékossgal élő személyek javára a szerzői jogokra és a szomszédos jogokra vonatkozó kivétel vagy korlátozás végrehajtásának részletes szabályait. Az Egyesült Királyság Kormánya ezenkívül arra hivatkozik, hogy nem áll fenn inkoherencia a marrákesi egyezmény és az említett irányelv között.
54. Ezen az alapon a francia, a magyar és a román kormány előadja, hogy az 1994. november 15-i 1/94 véleményből (A WTO-megállapodáshoz mellékelte megállapodások) (EU:C:1994:384) következik, hogy bár az Unió nem írhatja elő nemzetközi megállapodás útján a fogyatékossgal élő személyek javára szolgáló, szerzői jogra és szomszédos jogokra vonatkozó kivétellel vagy korlátozással kapcsolatos intézkedés elfogadását, a tagállamok belső jogukban ilyen intézkedésekről szabadon rendelkezhetnek.
55. A francia kormány azonban úgy véli, hogy a helyzet megváltozott azt követően, hogy a Tanács 2015. május 19-én felkérte a Bizottságot, amely felkérést az utóbbi elfogadta, arra, hogy nyújtson be jogalkotási javaslatot a marrákesi egyezmény 4. cikkében foglalt kivétel vagy korlátozás uniós jogba való bevezetése érdekében. E körülmény ugyanis releváns a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára tekintettel, amely szerint annak meghatározása érdekében, hogy valamely területet már jelentős részben lefednek-e az uniós szabályok, többek között figyelembe kell venni az uniós jog fejlődésének irányait. Következésképpen az említett egyezmény 4. cikke az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.
56. A fenti megállapítás e kormány szerint nem kérdőjelezi meg a fent említett egyezmény egyéb rendelkezéseire vonatkozó megosztott hatáskör fennállását, különös tekintettel arra, hogy azok a fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás területére tartoznak, és hogy az EUMSZ 4. cikk (4) bekezdése pontosítja, hogy az Unió hatáskörének e területeken való gyakorlása nem akadályozhatja meg a tagállamokat erre vonatkozó saját hatásköreik gyakorlásában.

57. A cseh, az olasz, a magyar, a román és a finn kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Parlament és a Tanács ezzel szemben azt állítja, hogy a Tanácsnak a jelen vélemény 55. pontjában említett felkérése nem elegendő az uniós jog azon fejlődési irányának megállapításához, amelyet az Uniónak a marrákesi egyezmény által érintett területre vonatkozó kizárólagos hatásköre fennállásának értékelése céljából figyelembe kell venni.
58. Emellett a Parlament úgy véli, hogy az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az említett egyezmény 4. cikke vonatkozásában, mivel az Unió egyébként a 2001/29 irányelv elfogadásával már gyakorolta e területen a hatáskörét. Azon körülménynek, hogy a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az említett irányelvben szereplő kivételek és korlátozások végrehajtása során, nem következménye a megosztott hatáskör fennállása, mivel különbséget kell tenni a valamely uniós jogi aktus alkalmazási körét érintő kivételek és az ilyen aktusban kimondott jogokat érintő kivételek között.
59. A marrákesi egyezmény 4. cikkének a 2001/29 irányelv által létrehozott rendszerre gyakorolt hatása egyébiránt nyilvánvaló, amennyiben az említett egyezmény megszünteti a tagállamokat az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján jelenleg megillető mérlegelési mozgásteret.

A Bíróság álláspontja

Az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdéséről

60. A marrákesi egyezmény tárgyát és tartalmát figyelembe véve világosan kitűnik, hogy az nem az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésében említett első négy terület valamelyikére vonatkozik. Ezzel szemben meg kell vizsgálni, hogy ezen egyezmény egészben vagy részben kapcsolódik-e az EUMSZ 207. cikkben meghatározott közös kereskedelempolitikához, amely az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének e) pontja értelmében az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.
61. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy önmagában az a körülmény, hogy az Unió valamely jogi aktusának bizonyos kihatásai lehetnek a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokra, nem elegendő annak megállapításához, hogy az említett aktust a közös kereskedelempolitika keretébe tartozó aktusok kategóriájába kell sorolni. Ezzel szemben valamely uniós jogi aktus e politika körébe tartozik, ha kifejezetten a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokat érinti, amennyiben alapvető célja e kapcsolatok előmozdítása, elősegítése vagy szabályozása, és azokra közvetlen és azonnali hatást gyakorol (2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet, C-414/11, EU:C:2013:520, 51. pont; 2013. október 22-i Bizottság kontra Tanács ítélet, C-137/12, EU:C:2013:675, 57. pont).
62. Annak meghatározása érdekében, hogy a marrákesi egyezmény e politika területére tartozik-e, mind a céljait, mind a tartalmát meg kell vizsgálni.
63. Elsőként, a marrákesi egyezmény célját illetően az egyezmény címe maga tartalmazza, hogy az a kedvezményezett személyek, azaz a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítésére irányul.
64. A szerződő felek azon óhaját, hogy biztosítsák a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások harmonizációját, és megkönnyítsék a hozzáférhető formátumú példányok mozgását a kedvezményezett személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek javítása és az említett hozzáférést jelenleg gátló akadályok leküzdése érdekében, többek között az említett egyezmény (7), (8) és (12) preambulumbekzdése erősíti meg.

65. Ezenkívül e preambulumból (1), (2) és (4) bekezdéséből következik, hogy az ugyanazon egyezményben szereplő, nemzetközi szinten megerősített jogi keret bevezetésének végső soron lehetővé kell tennie az ENSZ-egyezményben kinyilatkoztatott megkülönböztetésmentesség, esélyegyenlőség, hozzáférhetőség, valamint a fogyatékossgal élő személyek teljes és hatékony társadalmi részvétele és befogadása elvének tiszteletben tartását, különösen az azon kihívásokkal való szembenézés során, amelyek akadályozzák személyiségük fejlődését, véleménynyilvánításuk szabadságát és oktatáshoz való joguk gyakorlását.
66. Kétségtelen, hogy a marrákesi egyezmény preambuluma (4) és (7) bekezdése említi a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló mozgását és forgalmát.
67. Mindazonáltal egyrészt e preambulumból nem hivatkoznak e mozgás vagy forgalom kereskedelmi jellegére, másrészt azokat csupán a kedvezményezett személyek e példányokhoz való hozzáférése javítására és a szerződő felek által e célból tett erőfeszítések átfedésének elkerülésére szánt eszközként említik.
68. Ezenkívül, jóllehet ezen egyezmény preambuluma (3), (9), (10) és (12) bekezdéséből következik, hogy a szerződő felek elismerik a szerzői jog védelmének általános és a szerzői jog nemzetközi rendszerének különös jelentőségét, az e preambulumban használt kifejezések nem utalnak arra, hogy az említett egyezmény célja lenne e védelem vagy rendszer megerősítése.
69. Egyébiránt ugyanezen egyezmény rendelkezéseiből nem tűnik ki, hogy az más célokat is követne, mint amelyek a címében és a preambulumban megjelölésre kerültek.
70. Következésképpen meg kell állapítani, hogy a marrákesi egyezmény elsődleges célja a kedvezményezett személyek életfeltételeinek javítása annak különböző eszközökkel – köztük a hozzáférhető formátumú példányok megkönnyített mozgásával – való elősegítése révén, hogy e személyek a megjelent művekhez hozzáférjenek.
71. Ami ezt követően az említett egyezmény tartalmát illeti, az rámutat, hogy a szerződő feleknek ezen egyezmény céljainak elérése érdekében két eltérő és egymást kiegészítő eszközt kell igénybe venniük.
72. Először is az említett egyezmény 4. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szerződő felek a többszörözés, a terjesztés és a nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozóan korlátozásokat, illetve kivételeket állapítanak meg annak érdekében, hogy a kedvezményezett személyek egyszerűbben juthassanak hozzáférhető formátumú művekhez. E cikk további bekezdései pontosításokat tartalmaznak azon módokról, ahogyan a szerződő felek e kötelezettségnek a nemzeti jogszabályaikban eleget tehetnek, amellyel a szerződő felek e tekintetben széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek.
73. Másodszer a marrákesi egyezmény 5. és 6. cikke bizonyos kötelezettségeket hoz létre a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló forgalma vonatkozásában.
74. Közelebbről, ezen egyezmény 5. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a szerződő felek rendelkeznek arról, hogy amennyiben egy hozzáférhető formátumú példány korlátozásokat, illetve kivételeket alkalmazása mellett, vagy jogszabály alkalmazása alapján készül, e példányt felhatalmazott szervezet terjesztheti, illetve bocsáthatja egy másik szerződő fél kedvezményezett személyei vagy felhatalmazott szervezete rendelkezésére. E cikk további bekezdései pontosításokat tartalmaznak azon módokról, ahogyan a szerződő felek e kötelezettségnek a nemzeti jogszabályaikban eleget tehetnek, amellyel a szerződő felek e tekintetben széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek.

75. Az említett egyezmény 6. cikke pontosítja, hogy amennyiben a szerződő felek nemzeti jogszabályaikban egy kedvezményezett személy, a nevében eljáró személy, vagy egy felhatalmazott szervezet számára lehetővé teszik, hogy hozzáférhető formátumú példányt készítsenek el, e jogszabályoknak arra is fel kell hatalmaznia őket, hogy az ilyen példányt a kedvezményezett személyek javára a jogosult engedélye nélkül importáljanak.
76. Ugyanezen egyezmény 5. és 6. cikkét annak 9. cikke egészíti ki, amely a szerződő feleket arra kötelezi, hogy működjenek együtt a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi forgalmának elősegítése céljából.
77. A fentiek alapján meg kell határozni, hogy a marrákesi egyezmény egészben vagy részben a közös kereskedelempolitika területére tartozik-e.
78. E tekintetben elsőként kétségtelenül meg kell említeni, hogy az Unió által a szellemi tulajdonjogok területén elfogadott normák közül azok, amelyek kifejezett kapcsolatban vannak a nemzetközi kereskedelmi forgalommal, az EUMSZ 207. cikk (1) bekezdésében említett „szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásainak” fogalma, és ennek következtében e politika hatálya alá tartozhatnak (lásd ebben az értelemben: 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet, C-414/11, EU:C:2013:520, 52. pont).
79. A Bíróság ily módon megállapította, hogy a szellemi tulajdonjogok fő típusainak mindegyike tekintetében alkalmazandó normákat kimondó bizonyos nemzetközi szabályok különleges kapcsolatban vannak a nemzetközi forgalommal, mivel e szabályok e forgalom liberalizálásának keretébe illeszkednek, amennyiben szerves részét képezik a WTO rendszerének, és céljuk e forgalom megkönnyítése a nemzetközi kereskedelem torzulásainak elkerülése mellett (lásd ebben az értelemben: 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet, C-414/11, EU:C:2013:520, 53. és 57–60. pont).
80. Egyébiránt a Bíróság kimondta, hogy a feltételes hozzáférési szolgáltatások megfelelő szintű jogi védelmét biztosító szabályok különös kapcsolatot mutatnak a nemzetközi kereskedelmi forgalommal, tehát a közös kereskedelempolitika területéhez tartoznak. E tekintetben arra alapította álláspontját, hogy e szabályok célja az említett szolgáltatások ilyen forgalmának előmozdítása, nem pedig a belső piac működésének javítása (lásd ebben az értelemben: 2013. október 22-i Bizottság kontra Tanács ítélet, C-137/12, EU:C:2013:675, 64., 65. és 67. pont).
81. Mindazonáltal a fentihez hasonló gondolatmenet a Bizottság állításával ellentétben nem alkalmazható a marrákesi egyezménynek a többszörözési, terjesztési és nyilvánossághoz közvetítési jogokra vonatkozó kivételek és korlátozások bevezetését érintő szabályaira.
82. Ahogyan ugyanis a jelen vélemény 63–70. pontjából kitűnik, a marrákesi egyezmény célja a kedvezményezett személyek életfeltételeinek javítása e személyeknek a megjelent művekhez való hozzáféréseinek különböző eszközökkel való megkönnyítése révén, nem pedig a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi kereskedelmének előmozdítása, megkönnyítése vagy szabályozása.
83. Ami közelebbről a többszörözés, a terjesztés és a nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozó korlátozások és kivételek összehangolását illeti, ugyanezen egyezmény (12) preambulumbekzdése különösen rámutat, hogy ezen összehangolásra annak lehetővé tétele érdekében kerül sor, hogy a kedvezményezett személyek könnyebben férjenek hozzá a művekhez és használják azokat.
84. Ezenkívül a marrákesi egyezmény 4. cikke nem biztosítja a nemzeti jogszabályoknak a nemzetközi kereskedelem számottevő megkönnyítését lehetővé tévő közelítését, mivel a szerződő felek széles mérlegelési mozgásterrel rendelkeznek e cikk végrehajtása során, és mivel ezen egyezmény

12. cikkéből következik, hogy az említett egyezménynek nem célja vagy hatása a szerződő felek számára megtiltani, hogy nemzeti jogszabályaikban a kedvezményezett személyek javára az említett egyezmény által előírtaktól eltérő kivételeket és korlátozásokat vezessenek be.

85. Egyébiránt a Bizottság azon érvének, amely szerint a szellemi tulajdonjogokra vonatkozó szabályok közül kizárólag a személyhez fűződő jogok nem tartoznak „a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásainak” az EUMSZ 207. cikkben említett fogalma alá, nem lehet helyt adni, mivel a közös kereskedelempolitika hatályának túlzott kiterjesztéséhez vezet azzal, hogy e politikához olyan szabályokat rendel, amelyek nem mutatnak különös kapcsolatot a nemzetközi kereskedelmi forgalommal.
86. E feltételek mellett nem állapítható meg, hogy a marrákesi egyezmény szabályai, amelyek a többszörözés, a terjesztés és a nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozó korlátozások és kivételek bevezetését írják elő, olyan különös kapcsolatot mutatnak a nemzetközi kereskedelmi forgalommal, amely azzal jár, hogy érintik a szellemi tulajdonjogoknak az EUMSZ 207. cikkben említett kereskedelmi vonatkozásait.
87. Másodsorban a marrákesi egyezménynek a hozzáférhető formátumú példányok importjára és exportjára vonatkozó szabályai vonatkozásában meg kell említeni, hogy e szabályok kétségtelenül az ilyen példányok nemzetközi forgalmára vonatkoznak.
88. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából azonban az következik, hogy az ilyen szabályok közös kereskedelempolitikával fennálló kapcsolatának értékelése céljából az e szabályok által követett célt kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: 2001. december 6-i 2/00 vélemény [A biológiai biztonságról szóló cartagenai jegyzőkönyv], EU:C:2001:664, 35–37. pont; 2009. szeptember 8-i Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet, C-411/06, EU:C:2009:518, 49–54., 71. és 72. pont).
89. Márpedig a jelen vélemény 63–70. pontjában szereplő megfontolásokra tekintettel, és arra utaló körülmények hiányában, hogy a marrákesi egyezmény 5., 6. és 9. cikke az említett egyezmény egészének céljától eltérő célt követ, meg kell állapítani, hogy e cikkeknek nem kifejezetten a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi kereskedelmének előmozdítása, megkönnyítése vagy szabályozása a célja, hanem az, hogy javítsák a kedvezményezett személyek életfeltételeit annak megkönnyítésével, hogy e személyek hozzáférjenek a többi szerződő fél területén többszörözött, hozzáférhető formátumú példányokhoz.
90. E feltételek mellett inkább úgy tűnik, hogy a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló forgalmának megkönnyítése annak eszköze, hogy elérjék az említett egyezmény nem kereskedelmi célját, mint hogy az az ezen egyezmény számára kitűzött önálló cél lenne.
91. Ezenkívül azt is meg kell említeni, hogy jellemzőire tekintettel a marrákesi egyezmény által szabályozott forgalom nem hasonlítható a kereskedelmi céllal bonyolított nemzetközi forgalomhoz (lásd analógia útján: 2001. december 6-i 2/00 vélemény [A biológiai biztonságról szóló cartagenai jegyzőkönyv], EU:C:2001:664, 38. pont; 2009. szeptember 8-i Bizottság kontra Parlament és Tanács ítélet, C-411/06, EU:C:2009:518, 69. pont).
92. A hozzáférhető formátumú példányok exportja engedélyezésének az említett egyezmény 5. cikkének (1) bekezdésében előírt kötelezettsége ugyanis kizárólag a valamely felhatalmazott szervezet által végzett exportra terjed ki. Az említett egyezmény 9. cikke megerősíti, hogy az ily módon létrehozott mechanizmus nem általános jelleggel a hozzáférhető formátumú példányok teljes forgalmának, hanem csak a felhatalmazott szervezetek által bonyolított forgalomnak az előmozdítására, megkönnyítésére vagy szabályozására irányul.

93. Márpedig a marrákesi egyezmény 2. cikkének c) pontjából következik, hogy e szervezeteknek a kormányuk által felhatalmazott vagy elismert szervezeteknek kell lenniük, nonprofit alapon kell eljárniuk, és kizárólag a kedvezményezett személyek számára kell nyújtaniuk szolgáltatásaikat. Következésképpen, noha az említett egyezmény 4. cikkének (5) bekezdése értelmében nem kizárt, hogy az ezen egyezmény 5. cikke által szabályozott export díjazás tárgya legyen, arra csak az exportőr tevékenységének nem haszonszerzési célú jellege által kijelölt korlátok között kerülhet sor.
94. Hasonlóképpen, ugyanezen egyezmény 6. cikke csak annyiban kötelezi a szerződő feleket az import engedélyezésére, amennyiben azt közvetlenül vagy közvetítő útján eljáró kedvezményezett személy vagy felhatalmazott szervezet végzi.
95. Ezenkívül a marrákesi egyezmény 5. cikkének (1) bekezdéséből és 6. cikkéből kifejezetten kitűnik, hogy kizárólag a kedvezményezett személyeknek – adott esetben felhatalmazott szervezet útján – címzett export és import tartozik e rendelkezések hatálya alá. Ezen egyezmény 2. cikkének c) pontja, valamint 5. cikkének (2) és (4) bekezdése a fentiekén túl felállítja az annak biztosítására irányuló mechanizmusokat, hogy kizárólag a kedvezményezett személyek rendelkezzenek ily módon forgalmazott, hozzáférhető formátumú példányokkal.
96. Egyébiránt a hozzáférhető formátumú példányok, amelyek exportját az említett egyezmény 5. cikkének (1) bekezdése szabályozza, kizárólag azok, amelyek korlátozás, illetve kivétel alkalmazása mellett, vagy jogszabály alkalmazása alapján készültek. Ugyanezen egyezmény 6. cikke annak kimondására szorítkozik, hogy ilyen példányoknak a valamely szerződő fél területére történő importálását akkor kell engedélyezni, ha az említett szerződő fél jogszabályai alapján az érdekelt személy vagy szervezet jogosult e példányokat elkészíteni.
97. Nem csak az derül ki tehát, hogy a marrákesi egyezmény által előmozdított, határokon átnyúló forgalom nem tartozik a nemzetközi kereskedelmi forgalom szokásos keretébe, hanem az is, hogy a hozzáférhető formátumú példányoknak a rendes gazdasági szereplők által kereskedelmi célból, vagy egyszerűen a kedvezményezett személyek javára előírt kivételek és korlátozások keretén kívül bonyolított nemzetközi forgalma nem tartozik az említett egyezmény által létrehozott különös rendszerbe.
98. Ezenkívül az egyezmény 1. és 11. cikke előírja a más nemzetközi egyezményekből eredő kötelezettségek tiszteletben tartását, ami azt jelenti, hogy e rendszer nem térhet el az irodalmi és művészeti művek nemzetközi kereskedelmi forgalmát szabályozó nemzetközi szabályoktól.
99. E különböző jellemzőkre tekintettel tehát a marrákesi egyezmény által létrehozott rendszert meg kell különböztetni a Bíróság által az 1979. október 4-i 1/78 véleményben (Természetes gumiról szóló nemzetközi egyezmény), valamint az 1995. október 17-i Werner-ítéletben (C-70/94, EU:C:1995:328), a 2006. január 10-i Bizottság kontra Tanács ítéletben (C-94/03, EU:C:2006:2) és a 2002. december 12-i Bizottság kontra Tanács ítéletben (C-281/01, EU:C:2002:761) vizsgált, a közös kereskedelempolitika hatálya alá tartozó rendszerektől, amelyek noha nem kizárólag kereskedelmi célokat követtek, kereskedelmi jellegű intézkedések elfogadásán alapultak.
100. E feltételek mellett azon egyedüli körülmény, hogy a marrákesi egyezménnyel létrehozott rendszer esetlegesen alkalmazható olyan művekre, amelyek kereskedelmi használat tárgyát képezik, vagy ilyen használat tárgyát képezhetik, és ennek következtében adott esetben közvetetten hatást gyakorolhat az ilyen művek nemzetközi forgalmára, nem jelenti azt, hogy az a közös kereskedelempolitika hatálya alá tartozik (lásd analógia útján: 2001. december 6-i 2/00 vélemény [A biológiai biztonságról szóló cartagenai jegyzőkönyv], EU:C:2001:664, 40. pont).

101. Meg kell tehát állapítani, hogy a marrákesi egyezmény megkötése nem tartozik az EUMSZ 207. cikkben meghatározott közös kereskedelempolitika hatálya alá, és ennek következtében azt, hogy az Unió az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének e) pontja alapján nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel ezen egyezmény megkötésére.

Az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdéséről

102. Az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdése szerint az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, ha annak megkötését valamely uniós jogalkotási aktus írja elő, vagy ha az hatásköreinek belső gyakorlásához szükséges, illetve annyiban, amennyiben az a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja.
103. Márpedig a marrákesi egyezmény megkötését nem írja elő uniós jogalkotási aktus, és az nem szükséges az Unió belső hatásköreinek gyakorlásához.
104. Következésképpen a jelen ügyben kizárólag az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdésének utolsó tagmondatában említett eset releváns, amely annak a helyzetnek felel meg, amikor valamely nemzetközi megállapodás megkötése „a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja”.
105. E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy akkor áll fenn annak kockázata, hogy a tagállamok nemzetközi kötelezettségvállalásai sértik az Unió közös szabályait, vagy megváltoztatják e szabályok alkalmazási körét, ami alkalmas az Unió kizárólagos külső hatásköreinek igazolására, ha e kötelezettségvállalások az említett szabályok alkalmazási körébe tartoznak (2014. október 14-i 1/13 vélemény [Harmadik államoknak a hágai egyezményhez való csatlakozása], EU:C:2014:2303, 71. pont; 2014. november 26-i Green Network ítélet, C-66/13, EU:C:2014:2399, 29. pont).
106. Az ilyen kockázat megállapítása nem feltételezi a nemzetközi kötelezettségvállalások és az uniós szabályozás hatálya alá tartozó tárgykörök közötti teljes egybeesést (2014. október 14-i 1/13 vélemény [Harmadik államoknak a hágai egyezményhez való csatlakozása], EU:C:2014:2303, 72. pont; 2014. november 26-i Green Network ítélet, C-66/13, EU:C:2014:2399, 30. pont).
107. Közelebbről, az ilyen nemzetközi kötelezettségvállalások érinthetik az uniós szabályokat vagy megváltoztathatják azok alkalmazási körét, amennyiben az ilyen szabályokkal már jelentős részben lefedett területre tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2014. október 14-i 1/13 vélemény [Harmadik államoknak a hágai egyezményhez való csatlakozása], EU:C:2014:2303, 73. pont; 2014. november 26-i Green Network ítélet, C-66/13, EU:C:2014:2399, 31. pont).
108. Ennek kapcsán, mivel az Unió csak ráruházott hatáskörökkel rendelkezik, a hatáskör fennállásának – ráadásul kizárólagos hatáskör fennállásának – a tervezett nemzetközi megállapodás és a hatályos uniós jog közötti viszony átfogó és konkrét elemzéséből levont következtetéseken kell alapulnia. Ezen elemzésnek ki kell terjednie az uniós szabályok, illetve a tervezett megállapodás rendelkezéseinek hatálya alá tartozó tárgykörökre, az előrelátható továbbfejlődési perspektívákra, valamint e szabályok és rendelkezések jellegére és tartalmára, annak megvizsgálása érdekében, hogy a szóban forgó megállapodás sértheti-e az uniós szabályok egységes és koherens alkalmazását és az általuk létesített rendszer megfelelő működését (2014. október 14-i 1/13 vélemény [Harmadik államoknak a hágai egyezményhez való csatlakozása], EU:C:2014:2303, 74. pont; 2014. november 26-i Green Network ítélet, C-66/13, EU:C:2014:2399, 33. pont).
109. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ahogyan a jelen vélemény 71–76. pontjából kitűnik, a marrákesi egyezmény úgy rendelkezik, hogy a szerződő feleknek két különböző és egymást kiegészítő eszközt kell igénybe venniük ezen egyezmény céljainak megvalósítása érdekében, azaz egyrészt a többszörözés, a terjesztés és a nyilvánossághoz közvetítés jogára vonatkozó kivételt vagy korlátozást

annak érdekében, hogy a hozzáférhető formátumú példányokat könnyebben a kedvezményezett személyek rendelkezésére bocsássák, másrésről pedig a hozzáférhető formátumú példányok határokon átnyúló forgalma bizonyos típusainak elősegítésére szolgáló export- és importrendszereket.

110. Márpedig a 2001/29 irányelv 2–4. cikke a szerzőknek kizárólagos jogot biztosít arra, hogy engedélyezzék vagy megtiltsák művek többszörözését, nyilvánossághoz való közvetítését és terjesztését.
111. Ezenkívül az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja pontosítja, hogy a tagállamok a többszörözési és nyilvánossághoz közvetítési jogok vonatkozásában kivételt, illetve korlátozást állapíthatnak meg „a fogyatékos személyek által végzett, a fogyatékoságukkal közvetlenül összefüggő, nem kereskedelmi jellegű felhasználás tekintetében, az adott fogyatékoság által indokolt terjedelemben”. Az említett irányelvek 5. cikkének (4) bekezdéséből következik, hogy a tagállamok a többszörözési joggal kapcsolatban is állapíthatnak meg kivételeket vagy korlátozásokat az ugyanazon irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontjában engedélyezett többszörözési cselekmény által indokolt terjedelemben.
112. Ebből következik, hogy a marrákesi egyezményben előírt kivételt vagy korlátozást a 2001/29 irányelv által harmonizált területen kell végrehajtani. Ugyanez vonatkozik az említett egyezményben szabályozott export- és importrendszerekre, amennyiben azok célja végső soron annak engedélyezése, hogy a valamely szerződő fél területén közzétett hozzáférhető formátumú példányokat egy másik szerződő fél területén a jogosultak hozzájárulásának megszerzése nélkül nyilvánossághoz közvetítsék vagy terjesszék.
113. E tekintetben, noha a Bíróság előtt észrevételeket előterjesztő kormányok közül többen előadták, hogy a marrákesi egyezményben előírt kötelezettségek a 2001/29 irányelvvel összeegyeztethető módon alkalmazhatók, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok az uniós intézmények keretein kívül nem vállalhatnak olyan nemzetközi kötelezettségeket, amelyek az Unió közös szabályaival jelentős részben már szabályozott tárgykörhöz tartoznak, még abban az esetben sem, ha nem áll fenn lehetséges ellentmondás e kötelezettségvállalások és az említett szabályok között (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 4-i Bizottság kontra Tanács ítélet, C-114/12, EU:C:2014:2151, 70. és 71. pont; 2014. október 14-i 1/13 vélemény [Harmadik államoknak a hágai egyezményhez való csatlakozása], EU:C:2014:2303, 86. pont).
114. E feltételek mellett az a körülmény, hogy a marrákesi egyezmény 11. cikke a 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdéséből eredő kötelezettséggel összehasonlítható kötelezettséget ír elő, vagy hogy az említett egyezmény 4–6. cikkében kimondott feltételek önmagukban nem összeegyeztethetetlenek a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontjával, ha bizonyítást is nyer, semmiképpen sem lehet meghatározó.
115. Egyébiránt kétségkívül rá kell mutatni, hogy miként a Bíróság előtt észrevételeket benyújtó kormányok hangsúlyozták, a 2001/29 irányelv címéből és (7) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az uniós jogalkotó a szerzői és szomszédos jogoknak csak részleges harmonizációját végezte el, mivel az említett irányelvnek nem célja a nemzeti jogszabályok közötti, a belső piac működését hátrányosan nem befolyásoló eltérések megszüntetése vagy megelőzése (lásd ebben az értelemben: 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítélet, C-463/12, EU:C:2015:144, 88. pont; 2015. március 26-i C More Entertainment ítélet, C-279/13, EU:C:2015:199, 29. pont).
116. Közelebbről, az említett jogokat érintő kivételeket és korlátozásokat illetően ezen irányelv (31) preambulumbekzdése pontosítja, hogy azok harmonizációjának mértékét az határozza meg, hogy hogyan hatnak a belső piac zavartalan működésére. Például ezért nem harmonizálta teljeskörűen az uniós jogalkotó ugyanezen irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontjában és (4) bekezdésében a fogyatékosággal élő személyek javára biztosított kivételeket és korlátozásokat.
117. E megfontolás azonban önmagában nem lehet döntő jelentőségű.

118. Ugyanis, noha a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az olyan területet érintő nemzetközi megállapodás, amely teljes harmonizáció tárgyát képezi, a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja (lásd ebben az értelemben: 1994. november 15-i 1/94 vélemény [A WTO-megállapodáshoz mellékelt megállapodások], EU:C:1994:384, 96. pont; 2002. november 5-i Bizottság kontra Dánia ítélet, C-467/98, EU:C:2002:625, 84. pont), ez csak egyike azon helyzeteknek, amelyekben az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdésének utolsó tagmondatában szereplő feltétel teljesül (lásd ebben az értelemben: 2006. február 7-i 1/03 vélemény [Új luganói egyezmény], EU:C:2006:81, 121. pont).
119. Hasonlóképpen, jóllehet a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek, amikor élnek azzal a lehetőséggel, hogy fogyatékossgal élő személyek javára kivételről vagy korlátozásról rendelkezzenek, hangsúlyozni kell, hogy e mérlegelési mozgástér az uniós jogalkotó azon döntéséből ered, hogy a tagállamoknak e lehetőséget biztosítsa a többszörözési, nyilvánosságához közvetítési és terjesztési jogok magas szintű és egységes védelmét biztosító, a 2001/29 irányelv által létrehozott harmonizált jogi szabályozás keretében (lásd ebben az értelemben: 2012. április 26-i DR és TV2 Danmark ítélet, C-510/10, EU:C:2012:244, 32. pont; 2014. szeptember 4-i Bizottság kontra Tanács ítélet, C-114/12, EU:C:2014:2151, 79. pont).
120. Ezen irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja és (4) bekezdése nem olyan helyzetre vonatkozik, amely összehasonlítható az 1993. március 19-i 2/91 vélemény (170. ILO-egyezmény) (EU:C:1993:106) 18. és 21. pontjában megállapított helyzettel, amely véleményben a Bíróság az uniós rendelkezések és a szóban forgó nemzetközi egyezmény rendelkezéseinek minimumkövetelmény jellege miatt nem ismerte el az Unió kizárólagos hatáskörét.
121. A 2001/29 irányelv e rendelkezései ugyanis nem rögzítik a szerzői jog és szomszédos jogok védelmének minimális szintjét, érintetlenül hagyva a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy e jogoknak szélesebb körű védelmet biztosítsanak, hanem ehelyett eltérési lehetőséget vezetnek be az uniós jogalkotó által harmonizált jogok vonatkozásában, felhatalmazva a tagállamokat arra, hogy bizonyos feltételek mellett az említett jogok tekintetében kivételt vagy korlátozást vezessenek be. Következésképpen az a tagállam, amely él az uniós jog által biztosított ezen lehetőséggel, végső soron ugyanezen jogoknak alacsonyabb szintű védelmet biztosít, mint amely általában az említett irányelv 2–4. cikkében létrehozott, harmonizált védelmi szintből következik.
122. Ezen összefüggésben hozzá kell tenni, hogy a tagállamokat megillető mérlegelési mozgástér az uniós jog által előírt korlátok között kell gyakorolni (lásd analógia útján: 2011. december 1-jei Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 104. pont), ami azzal jár, hogy a tagállamok nem határozhatják meg szabadon, nem harmonizált módon a fogyatékossgal élő személyek javára előírt kivétel vagy korlátozás valamennyi tényezőjét (lásd analógia útján: 2012. április 26-i DR és TV2 Danmark ítélet, C-510/10, EU:C:2012:244, 36. pont).
123. Közelebbről, a tagállamok jogszabályaikban csak annyiban rendelkezhetnek kivételről vagy korlátozásról fogyatékossgal élő személyek javára, amennyiben tiszteletben tartják a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontjában szereplő valamennyi feltételt, vagyis azt, hogy e kivétel vagy korlátozás csak a fogyatékossgal élő személyek által végzett, a fogyatékossgal közvetlenül összefüggő, nem kereskedelmi jellegű felhasználást érinti az adott fogyatékossgal által indokolt terjedelemben (lásd ebben az értelemben: 2014. február 27-i OSA-ítélet, C-351/12, EU:C:2014:110, 39. pont), amely feltételek azonban nem szerepelnek a marrákesi egyezmény 4–6. cikkében.
124. Ezenkívül a tagállamokat a kivétel vagy korlátozás fogyatékossgal élő személyek javára történő alkalmazása során megillető mérlegelési mozgástér nem használható oly módon, hogy az veszélyeztesse ezen irányelv céljait, amelyek – ahogyan az említett irányelv (1)–(9) preambulumbekzdéséből kitűnik – a szerzők magas szintű oltalmának létrehozására és a

belső piac zavartalan működésére irányulnak (lásd analógia útján: 2011. december 1-jei Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 107. pont; 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 34. pont).

125. E mérlegelési mozgásteret a 2001/29 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése is korlátozza, amely az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontjában említett kivétel vagy korlátozás bevezetését hármas feltételnek rendeli alá, azaz annak, hogy e kivétel vagy korlátozás csak bizonyos különös esetekben alkalmazható, nem sérelmes a mű rendes felhasználására nézve, és indokolatlanul nem károsítja szerzői jog jogosultjának jogos érdekeit (lásd analógia útján: 2009. július 16-i Infopaq International ítélet, C-5/08, EU:C:2009:465, 58. pont; 2011. december 1-jei Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 110. pont).
126. E körülmények összességét figyelembe véve nyilvánvaló, hogy jóllehet a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy fogyatékossgal élő személyek javára a 2001/29 irányelv 2–4. cikkében foglalt harmonizált szabályokat érintő kivételt vagy korlátozást vezessenek be, az uniós jogalkotó által biztosított olyan lehetőségről van szó, amelyet a jelen vélemény 123–125. pontjában leírt uniós jogi követelmények jelentős mértékben keretek közé szorítanak.
127. Ezen összefüggésben azt is hangsúlyozni kell, hogy ahol a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja csupán a tagállamok azon lehetőségéről rendelkezik, hogy a kedvezményezett személyek javára kivételt vagy korlátozást vezessenek be, a marrákesi egyezmény 4. cikke az ilyen kivétel vagy korlátozás bevezetésének kötelezettségéről rendelkezik.
128. Következésképpen ezen egyezmény megkötése azzal jár, hogy az uniós jog által előírt, a jelen vélemény 123–125. pontjában említett különböző kivételek és korlátozások a tagállamok összességére alkalmazandók lesznek, amelyek ezentúl kötelesek lesznek az említett ezen egyezmény 4. cikke alapján ilyen kivételről vagy korlátozásról rendelkezni.
129. Ebből következik, hogy a marrákesi egyezményben előírt valamennyi kötelezettség olyan területre tartozik, amelyet jelentős részben már lefednek a közös uniós szabályok, és hogy ezen egyezmény megkötése hatással lehet e szabályokra, vagy megváltoztathatja azok alkalmazási körét.
130. A fenti megfontolásokból következik, hogy a marrákesi egyezmény megkötése az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Következésképpen a Bíróság (nagytanács) a következő véleményt adja:

A vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi egyezmény megkötése az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Lenaerts	Tizzano	Ilešič
Bay Larsen	von Danwitz	Prechal
Bonichot	Arabadjiev	Toader
Safjan	Šváby	Jarašiūnas
Fernlund	Vajda	Rodin

Kihirdetve Luxembourgban, a 2017. február 14-i nyilvános ülésen.

A. Calot Escobar
hivatalvezető

K. Lenaerts
elnök